

MAJETKOVÁ A FINANČNÁ SITUÁCIA VYBRANÝCH POĽNOHOSPODÁRSKÝCH PODNIKOV SR

Petra Krutáková, Eva Blašková

ÚVOD

Poľnohospodárstvo je odvetvím hospodárstva, ktorého hlavnou úlohou je zabezpečenie výživy pre obyvateľstvo. Táto úloha je základným pilierom samotnej existencie ľudstva a spoločnosti. Hlavným výrobným faktorom je pôda. Charakteristickou činnosťou v poľnohospodárstve je obrábanie pôdy, pestovanie plodín a chov zvierat. Dôležitými produktmi poľnohospodárskej výroby sú potraviny pre obyvateľov krajiny, krmoviny pre hospodárske zvieratá, medzi vedľajšie zase patria suroviny pre potravinársky a ľahký priemysel. Široké spektrum činností v poľnohospodárstve podrobnejšie skúmajú poľnohospodárske vedy.

Poľnohospodárstvo má dôležitú úlohu v starostlivosti o krajinu a je priestorovo najrozsiahlejšia činnosť človeka. Aj preto je predmetom kontroverzií, napr. kvôli spoločnej poľnohospodárskej politike EÚ.

Pre samotné riadenie podniku je potrebné mať dostatok informácií. Takéto informácie nám môže poskytnúť účtovníctvo, ktoré je aktívnym nástrojom ekonomického riadenia podniku. Základným cieľom účtovníctva je podať verný a pravdivý obraz o majetkovej a finančnej situácii podniku.

Oproti iným odvetviám má účtovníctvo v poľnohospodárskych podnikoch určité špecifiká. Dostupnosť literatúry týkajúcej sa účtovania v podnikoch poľnohospodárskej prvovýroby je málo a tá, ktorá je k dispozícii sa vo väčšej miere obmedzuje na výklad predpísaných účtovných postupov a nevenuje pozornosť vývoju účtovníctva. V oblasti poľnohospodárstva záujem o medzinárodnú štandardizáciu dokazuje, že účtovníctvo je dôležitou oblasťou v poľnohospodárstve a treba jej venovať väčšiu pozornosť. Určité špecifické podmienky podnikania v poľnohospodárstve majú konkrétny ekonomický dopad v ich majetkovej a finančnej situácii.

Zhodnotenie majetkovej a finančnej situácie je veľmi dôležité pre každý podnik (poľnohospodársky), pretože pomocou nich podnik získava informácie o štruktúre aktív a pasív podniku. Ide najmä o posúdenie primeranosti použitia finančných zdrojov. Príspevok je zameraný na zhodnotenie majetkovej a finančnej situácie vybraných poľnohospodárskych podnikov v Nitrianskom a Prešovskom okrese za obdobie rokov 2005 – 2009.

1 CHARAKTERISTIKA VÝBEROVÉHO SÚBORU POĽNOHOSPODÁRSKÝCH PODNIKOV

Možnosti vývoja poľnohospodárskych podnikov v krajoch Slovenskej republiky sú podmienené hlavne ich pôdno-klimatickými podmienkami. Z krajov SR má vedúce postavenie v rámci poľnohospodárskej výroby Nitriansky a Trnavský kraj. Menej významné postavenie majú Žilinský, Košický a Prešovský kraj. Samotná štruktúra a kvalita pôdneho fondu je rozhodujúcim faktorom ovplyvňujúcim poľnohospodárstvo.

Pre Nitriansky kraj je charakteristický prevažne rovinný reliéf. Patrí k najteplejším a najproduktívnejším poľnohospodárskym oblastiam v rámci Slovenskej republiky. Má najlepšie fyzicko-geografické podmienky pre poľnohospodársku výrobu.

Poľnohospodárstvo Prešovského kraja je charakterizované ťažšími výrobnými podmienkami, keďže prevažná časť územia je situovaná v horských a podhorských oblastiach. Z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy zaberá orná pôda 39,0 %, z ktorej 47,0 % pôd je začlenených do súboru málo a menej produkčných. I napriek tomu poľnohospodárstvo v Prešovskom kraji je jedným z rozhodujúcich odvetví, vplyvajúci na hospodársky a sociálny rozvoj jej obyvateľstva.

Je zamerané na pestovanie obilnín, technických plodín, zemiakov a mnohých iných plodín. Živočišna výroba je zameraná na chov ošipaných, hovädzieho dobytku, hydiny a chov oviec. Podľa odvetvia ekonomickej činnosti podnikov – právnických osôb v poľnohospodárstve podnikalo približne 9,8 %.

Výberový súbor tvorí **76** poľnohospodárskych podnikov :

- z Nitrianskeho okresu – z toho je: 18 poľnohospodárskych družstiev a 36 obchodných spoločností a
- z Prešovského okresu – z toho je: 6 poľnohospodárskych družstiev a 16 obchodných spoločností.

Tieto podniky sú vybrané z krajov s lepšími (Nitriansky) a horšími (Prešovský okres) pôdklimatickými podmienkami a výsledkom je urobiť ich vzájomné porovnanie a rozdiely. Súbor je tvorený z právnických osôb, ktoré sú v slovenskom poľnohospodárstve rozhodujúcou produkčnou skupinou. Sú rozdelené na poľnohospodárske družstvá a kapitálové obchodné spoločnosti (akciové spoločnosti a spoločnosti s ručením obmedzeným). Výberový súbor poľnohospodárskych podnikov obhospodaroval v jednotlivých sledovaných rokoch nasledovný podiel poľnohospodárskej pôdy, ktorý prezentuje tabuľka 1.

Tab. 1: Výmera poľnohospodárskej pôdy v ha (výberový súbor poľnohospodárskych podnikov)

Ukazovateľ/Rok	2005	2006	2007	2008	2009	Index 2009/2005
Nitriansky okres						
Výmera p. p. v ha	41501	42061	44774	42072	41966	1,01
- PD	22028	22427	22602	22408	21972	1,00
- OS	19472	19634	22172	19664	19994	1,03
Prešovský okres						
Výmera p. p. v ha	29039	27823	22446	27645	26008	0,90
- PD	14501	13748	13745	13757	13675	0,94
- OS	14539	14075	8701	13888	12333	0,85

Zdroj: vstupné údaje z databázy - vlastné výpočty

Z tabuľky 1 je zrejmé, že sa v Nitrianskom okrese od roku 2005 do roku 2007 zvýšil podiel obhospodarovanej poľnohospodárskej pôdy na 44 774 ha z 41 501 ha a v roku 2008 výmera pôdy mierne klesla a tento znižujúci trend bol následne vykázaný aj v nasledujúcom roku 2009. Index 09/05 vypovedá o tom, že bol dosiahnutý 1 % nárast vo výmere obhospodarovanej poľnohospodárskej pôdy na začiatku a na konci analyzovaného obdobia.

Čo sa týka právnických osôb, vyššie zastúpenie na obhospodarovanej pôde mali poľnohospodárske družstvá, čo ale vo väčšej miere neplatí pri podnikoch v rámci Prešovského okresu.

Výmera poľnohospodárskej pôdy v Prešovskom okrese mala od roku 2005 do roku 2007 klesajúcu tendenciu, v roku 2008 stúpila a v roku 2009 mala znovu klesajúcu tendenciu. Bol dosiahnutý 10 % pokles (index 09/05) obhospodarovanej poľnohospodárskej pôdy.

Rozdiel medzi Nitrianskym a Prešovským okresom je v celkovej výmere obhospodarovanej poľnohospodárskej pôdy a v zastúpení právnických osôb na pôde.

2 ZHODNOTENIE MAJETKOVEJ A FINANČNEJ SITUÁCIE VYBRANÝCH POĽNOHOSPODÁRSKYCH PODNIKOV

Pre riadenie každého podniku je potrebné mať dostatok informácií. Takéto informácie nám poskytujú bežné účtovníctvo, ktoré je aktívnym nástrojom rozhodovania a riadenia podniku. Základným cieľom účtovníctva je podať verný a pravdivý obraz o majetkovej a finančnej situácii podniku.

Výstupy tvoria riadne individuálne účtovné závierky hodnoteného súboru podnikov

v časovom horizonte rokov 2005 - 2009. V hodnotenom výberovom súbore podľa právnej formy prevažujú obchodné spoločnosti nad poľnohospodárskymi družstvami.

2.1 ZHODNOTENIE MAJETKOVEJ SITUÁCIE VYBRANÝCH POĽNOHOSPODÁRSKYCH PODNIKOV

Majetok predstavuje stranu aktív v súvahe. Celkový vývoj a štruktúru majetku predstavuje tabuľka 2.

Tab. 2: Vývoj majetku a jeho štruktúra v EUR.ha-1 p. p. (Nitriansky okres)

Ukazovateľ/Rok	2005	2006	2007	2008	2009	Index 2009/2005
Obchodné spoločnosti						
Majetok spolu	3231,54	2618,19	3030,09	3992,45	4647,60	1,44
Neobežný majetok	1512,18	1473,95	1306,84	1919,21	2309,77	1,53
Obežný majetok	1685,57	1123,02	1713,06	2062,06	2323,21	1,38
Časové rozlíšenie	33,79	21,21	10,20	11,17	14,62	0,43
Poľnohospodárske družstvá						
Majetok spolu	2480,81	2316,66	2236,98	2440,34	2434,85	0,98
Neobežný majetok	1518,11	1454,57	1414,55	1512,75	1476,92	0,97
Obežný majetok	949,65	852,89	817,31	917,91	947,93	1,00
Časové rozlíšenie	13,05	9,20	5,12	9,68	9,99	0,77

Zdroj: vstupné údaje z databázy – vlastné výpočty

Celková hodnota majetku v Nitrianskom okrese v obchodných spoločnostiach mala oproti poľnohospodárskym družstvám kolísavý priebeh, pričom v roku 2006 oproti roku 2005 poklesla z 3231,54 Eur.ha⁻¹ poľnohospodárskej pôdy na 2618,19 Eur.ha⁻¹ poľnohospodárskej pôdy. Od roku 2007 mala hodnota majetku stúpajúcu tendenciu, o čom svedčí nárast celkového majetku o 44 % (index 09/05). Obchodné spoločnosti aj poľnohospodárske družstvá na základe uvedeného investovali do

jednotlivých zložiek majetku. Vyššiu dynamiku obstarania majetku, neobežného a obežného dosahovali obchodné spoločnosti na rozdiel od poľnohospodárskych družstiev, medziročne sa to najvýraznejšie prejavilo v roku 2009. Medziročná hodnota neobežného majetku v obchodných spoločnostiach vzrástla o 53 % a obežného majetku o 38 % (index 09/05).

Rozdielne hodnoty vykazuje tabuľka 3 Vývoj a štruktúra majetku v Prešovskom okrese.

Tab. 3: Vývoj majetku a jeho štruktúra v EUR.ha-1 p. p. (Prešovský okres)

Ukazovateľ/Rok	2005	2006	2007	2008	2009	Index 2009/2005
Obchodné spoločnosti						
Majetok spolu	480,81	832,58	628,15	738,81	728,98	1,52
Neobežný majetok	212,92	411,75	299,29	383,95	372,32	1,75
Obežný majetok	267,15	413,91	328,05	338,21	338,40	1,27
Časové rozlíšenie	0,73	6,91	0,80	16,65	18,26	24,99
Poľnohospodárske družstvá						
Majetok spolu	1543,78	1617,57	1683,77	1807,25	1816,68	1,18
Neobežný majetok	1073,19	1105,06	1080,25	1127,52	1134,26	1,06
Obežný majetok	458,92	511,86	602,92	678,90	681,57	1,49
Časové rozlíšenie	11,67	0,65	0,60	0,84	0,84	0,07

Zdroj: vstupné údaje z databázy – vlastné výpočty

Na rozdiel od Nitrianskeho okresu celková hodnota majetku v Prešovskom okrese mala od roku 2005 stúpajúcu tendenciu do roku 2006, potom mierne v roku 2007 poklesla na hodnotu 628,15 Eur.ha⁻¹ poľnohospodárskej pôdy. V obidvoch právnych formách celková hodnota majetku stúpala, v obchodných spoločnostiach o 52 % (index 09/05) a v poľnohospodárskych družstvách o 18 % (index 09/05), čo je rozdiel oproti Nitrianskemu okrese, kde v poľnohospodárskych družstvách celková hodnota majetku klesla o 2 %. Tento kladný vývoj poukazuje na to, že v rámci Prešovského okresu obchodné spoločnosti aj poľnohospodárske družstvá kládli dôraz na investičnú aktivitu do obidvoch foriem majetku (neobežného aj obežného).

2.2 ZHODNOTENIE FINANČNEJ SITUÁCIE VYBRANÝCH POĽNOHOSPODÁRSKYCH PODNIKOV

Finančná situácia podniku vyjadruje podiel jednotlivých zložiek vlastného a cudzieho kapitálu na celkovom kapitále, ktorý finančne kryje majetok podniku. Statický stav finančnej štruktúry charakterizuje strana pasív v súvahe. Vývoj a štruktúru vlastného imania a záväzkov znázorňuje tabuľka 4. Vlastné imanie (vlastný kapitál, vlastné zdroje) predstavuje rozdiel

medzi celkovým majetkom a celkovými záväzkami podniku, získané z vkladov zakladateľov a z dosiahnutých výsledkov podnikateľskej činnosti. Vlastné imanie pozostáva zo základného imania, kapitálových fondov, fondov zo zisku, z výsledkov hospodárenia minulých rokov a výsledkov hospodárenia za účtovné obdobie.

Štruktúra a vývoj vlastného imania a záväzkov v Nitrianskom okrese v obchodných spoločnostiach (tabuľka 4) sa v sledovanom období vyznačuje kolísavým trendom, v posledných rokoch medziročne rastúcim priebehom, v roku 2009 hodnota vlastného imania a záväzkov predstavovala 4647,60 Eur.ha⁻¹ poľnohospodárskej pôdy, čo oproti roku 2005 predstavuje nárast o 37 % (index 09/05).

Vlastné imanie a záväzky v poľnohospodárskych družstvách sa vyznačovali nižšími hodnotami oproti obchodným spoločnostiam. Tento vývoj bol podmienený aj procesom transformácie poľnohospodárskych družstiev na obchodné spoločnosti v minulých rokoch. Hodnota vlastného imania a záväzkov v poslednom roku stagnovala, v ostatných rokoch mala mierne kolísavý priebeh. V porovnaní roku 2009 oproti roku 2005 sa hodnota vlastného imania a záväzkov znížila o 2 % (index 09/05).

Tab. 4: Vývoj a štruktúra vlastného imania a záväzkov v EUR.ha⁻¹ p. p. (Nitriansky okres)

Ukazovateľ/Rok	2005	2006	2007	2008	2009	Index 2009/2005
Obchodné spoločnosti						
Spolu vlastné imanie a záväzky	3381,55	2619,45	3031,21	3992,45	4647,60	1,37
Vlastné imanie	1741,18	1444,01	1555,52	2459,31	2790,50	1,60
Záväzky	1539,63	947,92	1393,18	1417,26	1631,02	1,06
Časové rozlíšenie	100,75	227,53	82,51	115,87	226,08	2,24
Poľnohospodárske družstvá						
Spolu vlastné imanie a záväzky	2480,90	2316,88	2266,56	2440,56	2434,85	0,98
Vlastné imanie	1621,63	1594,46	1587,88	1591,00	1605,86	0,99
Záväzky	772,12	641,99	612,14	729,44	706,47	0,91
Časové rozlíšenie	87,15	80,43	66,54	120,12	122,51	1,41

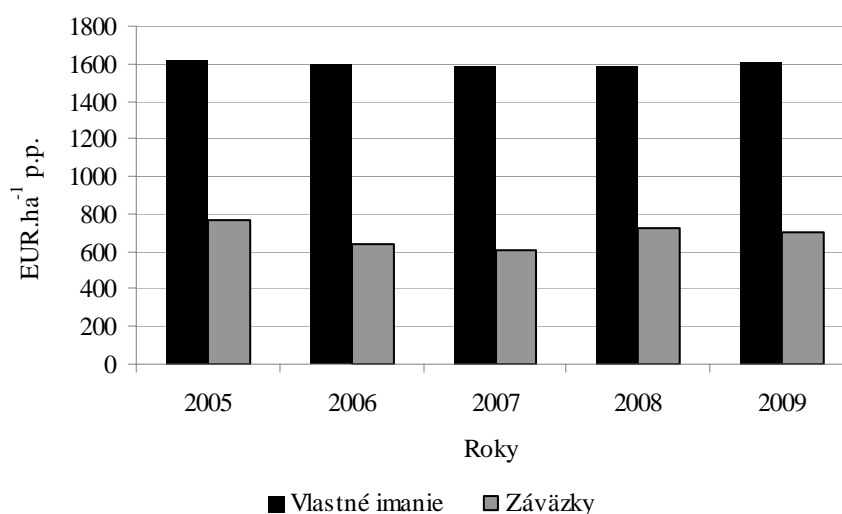
Zdroj: vstupné údaje z databázy - vlastné výpočty

Rozhodujúce zastúpenie na celkovom kapitáli malo vlastné imanie a záväzky. Vlastné imanie sa v obchodných spoločnostiach medziročne zvýšilo o 60 % (index 09/05) a priebeh vlastného imania počas sledovaného obdobia mal kolísavý priebeh, z 1741,18 Eur.ha⁻¹ p. p. v roku 2005 sa v nasledovnom roku znížilo na hodnotu 1444,01 Eur.ha⁻¹ p. p., čo predstavuje 17 % pokles oproti minulému roku. Ďalšie roky sa vyznačovali postupným zvyšovaním hodnoty vlastného imania. Rozdiel tvoria poľnohospodárske družstvá, v ktorých celková priemerná hodnota vlastného imania počas analyzovaného obdobia klesla o 1 % (index 09/05). V posledných dvoch rokoch hodnota vlastného imania nedosahovala také sumy ako v obchodných spoločnostiach. Z tabuľky 4 je zrejmé, že obchodné spoločnosti menej čerpali cudzie zdroje ako poľnohospodárske družstvá.

Záväzky poľnohospodárskych podnikov vypovedali o miere zadlženosti. Hodnota záväzkov sa v obchodných spoločnostiach aj v poľnohospodárskych družstvách vyvíjala diferencovane, zatiaľ čo obchodné spoločnosti dosiahli 6 % nárast (index 09/05),

poľnohospodárske družstvá zaznamenali 9 % pokles záväzkov počas sledovaného obdobia (index 09/05). Na výšku vlastného imania do roku 2006 vplývala predovšetkým hodnota ostatných kapitálových fondov a od roku 2006 sa ako súčasť záväzkov (v rámci výnosov budúcich období) vykazuje bezodplatne nadobudnutý odpisovaný dlhodobý hmotný a nehmotný majetok. Štruktúra a vývoj vlastného imania a záväzkov za Prešovský okres je znázornený v tabuľke 5. Hodnota celkového kapitálu (index 09/05) bola vyššia v obchodných spoločnostiach oproti poľnohospodárskym družstvám. Hodnota dosahovala výšku 52 % počas sledovaného obdobia (index 09/05). Kolísavý priebeh vlastného imania a záväzkov v sledovaných rokoch poukazuje na rôzny priebeh jednotlivých položiek majetku. Poľnohospodárske družstvá dosiahli nárast celkového kapitálu len o 18 % (index 09/05) v porovnaní s obchodnými spoločnosťami, ale napriek tomu jednotlivé medziročné hodnoty boli vyššie v poľnohospodárskych družstvách ako v obchodných spoločnostiach.

Obr. 1: Vývoj vlastného imania a záväzkov v poľnohospodárskych družstvách – Nitriansky okres

Zdroj: vlastné spracovanie

Podobne ako v Nitrianskom okrese rozhodujúci podiel na celkovom kapitáli má vlastné imanie a záväzky.

Tab. 5: Vývoj a štruktúra vlastného imania a záväzkov v EUR.ha-1 p. p. (Prešovský okres)

Ukazovateľ/Rok	2005	2006	2007	2008	2009	Index 2009/2005
Obchodné spoločnosti						
Spolu vlastné imanie a záväzky	480,84	832,68	628,32	738,81	728,99	1,52
Vlastné imanie	134,68	371,46	237,68	250,41	242,00	1,80
Záväzky	312,26	404,98	339,61	452,37	446,42	1,43
Časové rozlíšenie	33,90	56,25	51,04	36,02	40,56	1,20
Poľnohospodárske družstvá						
Spolu vlastné imanie a záväzky	1543,78	1617,57	1683,77	1807,25	1816,68	1,18
Vlastné imanie	1195,74	1262,63	1268,25	1279,27	1285,29	1,07
Záväzky	266,75	260,92	318,56	408,53	411,22	1,54
Časové rozlíšenie	81,29	94,02	96,96	119,45	120,16	1,48

Zdroj: vstupné údaje z databázy - vlastné výpočty

Vlastné imanie v obchodných spoločnostiach sa v Prešovskom okrese vyznačovalo kolísavým trendom. Hodnota vlastného imania v roku 2009 bola na úrovni 242,00 Eur.ha⁻¹ poľnohospodárskej pôdy, čo je v porovnaní s rokom 2005 o 80 % viac (index 09/05).

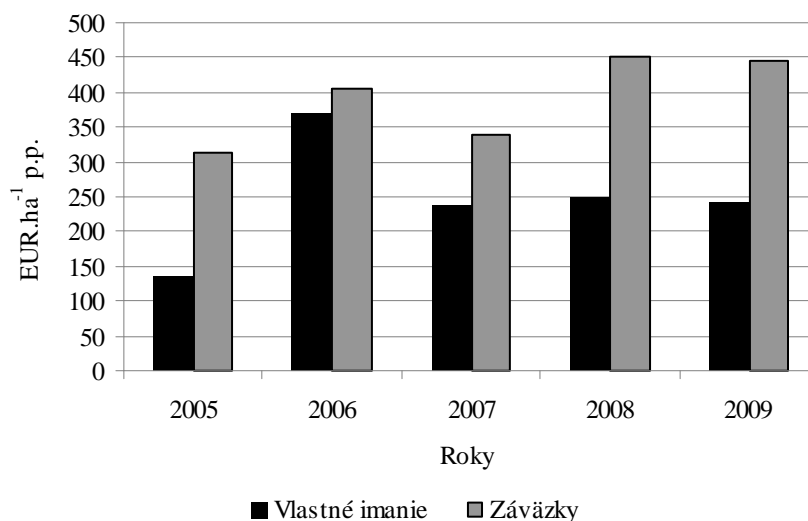
V poľnohospodárskych družstvách táto priemerná hodnota počas sledovaného obdobia dosiahla nárast len o 7 % (index 09/05). Napriek tomu vyššie hodnoty vlastného imania v poľnohospodárskych družstvách hovoria o tom, že družstvá viac disponovali vlastným

kapitálom ako cudzím. Tieto hodnoty a toto konštatovanie platí len pre poľnohospodárske družstvá, čo už neplatí v prípade obchodných spoločností.

Stúpajúci trend narastania záväzkov bol zaznamenaný u oboch právnych foriem

podnikania, vyšší nárast zaznamenali poľnohospodárske družstvá, nárast o 54 % (index 09/05) a v obchodných spoločnostiach to bol nárast o 43 % (index 09/05). Toto tvrdenie hovorí o tom, že poľnohospodárske družstvá boli viac zadlžené ako obchodné spoločnosti.

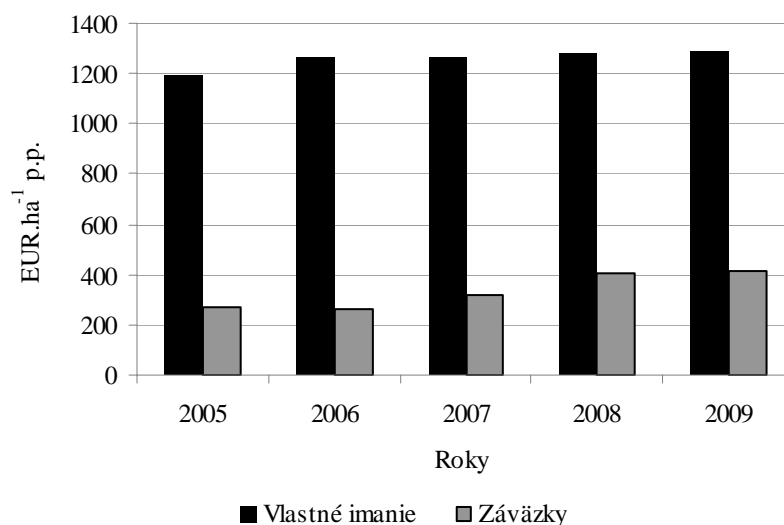
Obr. 2: Vývoj vlastného imania a záväzkov v obchodných spoločnostiach – Prešovský okres

Zdroj: vlastné spracovanie

Obrázok 3 znázorňuje vývoj vlastného imania a záväzkov v poľnohospodárskych družstvách v Prešovskom okrese.

Obr. 3: Vývoj vlastného imania a záväzkov v poľnohospodárskych družstvách – Prešovský okres

Zdroj: vlastné spracovanie

ZÁVER

Podklady na zhodnotenie majetkovej a finančnej situácie poľnohospodárskych podnikov je možné zistiť z rôznych zdrojov. Základné informácie nám poskytuje účtovníctvo prostredníctvom účtovných výkazov, ktoré tvoria individuálnu účtovnú závierku podnikateľov (súvaha, výkaz ziskov a strát a poznámky). Majetková a finančná situácia podniku vyjadruje súhrnné výsledky, ktoré podnik dosiahol počas svojej podnikateľskej činnosti. Do finančnej situácie sa premieta jeho kvalita výroby, poznanie trhu, úroveň obchodnej činnosti, inovačná aktivita a pod. Skúsenosti potvrdzujú, že väčšina problémov v činnosti podniku sa prejaví v jeho zhoršenej finančnej situácii.

Cieľom príspevku bolo zhodnotenie majetkovej a finančnej situácie v podnikoch poľnohospodárskej prvovýroby v SR (v Nitrianskom a Prešovskom okrese) za obdobie rokov 2005 - 2009.

Primárny zdroj informácií predstavovali údaje z individuálnych účtovných závierok podnikov z Nitrianskeho a Prešovského okresu v sledovanom časovom horizonte rokov 2005 - 2009. Výberový súbor podnikov tvorili podniky rozdelené podľa právnej formy podnikania na obchodné spoločnosti a poľnohospodárske družstvá, ktoré počas sledovaných rokov nezmenili právnu formu podnikania. Tieto podniky sú vybrané z krajov s lepšími (Nitriansky okres) a horšími (Prešovský okres) pôdno-klimatickými podmienkami.

Keď zoberieme do úvahy široké pole pôsobenia danej problematiky je vhodné ďalšie prehĺbovanie a rozpracovanie o aspekty, ktoré neboli v príspevku v dostatočnej miere analyzované a realizované.

SKRATKY

Ha Hektár
OS Obchodné spoločnosti
PD Poľnohospodárske družstvá
P. p. Poľnohospodárska pôda
SR Slovenská republika

LITERATÚRA

- [1] BIELIK, P. *Podnikové hospodárstvo*. Nitra : SPU, 2008. s. 94. ISBN 978-80-552-0010-1.
- [2] DVOŘÁKOVÁ, D. *Základy účetnictví (1)*. In *Účetnictví*, 2007, č. 12, s. 15 – 18. ISSN 0139-5661.
- [3] KUČERA, M. – LÁTEČKOVÁ, A. *Podnikové informačné systémy a účtovníctvo*. Nitra : SPU, 2008. 117 s. ISBN 978-80-8069-985-7.
- [4] SOUKUPOVÁ, B. – ŠLOSÁROVÁ, A. – BAŠTINCOVÁ, A. *Účtovníctvo*. 2. vyd. Bratislava: Iura edition, 2004. 638 s. ISBN 80-8078-020-X.
- [5] Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

Autoři:**Ing. Petra Krutáková, PhD.**

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre,
 Fakulta ekonomiky a manažmentu
 Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra
 Katedra informačných systémov
 Email: petra.krutakova@uniag.sk

Ing. Eva Blašková

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre,
 Fakulta ekonomiky a manažmentu
 Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra
 Katedra informačných systémov
 Email: eva.blaskova@uniag.sk

PROPERTY AND FINANCIAL SITUATION OF SELECTED AGRICULTURAL COMPANIES IN THE SR

Petra Krutáková, Eva Blašková

Abstract: Analysis of the property and financial situation of selected agricultural companies in the Slovak Republic is carried out on the basis of information, which provided us with accounting through accounting statements, which are individual statements of finances of each entrepreneur.

The paper deals with the assessment of property and financial situation of selected enterprises of agricultural primary production from Nitra district and Presov district in the period from 2005 to 2009.

In individually surveyed areas of the property and financial situation between the two legal forms of business in both districts you can see considerable differences in the outcome. Differences in property situation resulted from the abilities of enterprises to obtain different sources of financing. Non-current tangible assets (of non-current assets) and stocks (from current assets) represented the total assets out of individual asset. As for the financial sector, the self - equity, except companies in the Presov region where liabilities contributed to higher share of the total capital, had a considerable share on total sources.

Keywords: property, equity, liabilities, accounting, agriculture

JEL Classification: M21, Q14, Q12, R31, J11